

Extra onderzoek naar de ecologische draagkracht van de Noordzee

Op 8 september 2021 heeft het Noordzeeoverleg het MONS-programma vastgesteld. Dat staat voor Monitoring-Onderzoek-Natuurversterking-Soortenbescherming. Het gaat om onderzoek naar de effecten van de drie transities -energie-voedsel en natuur- op de Noordzee als systeem. De ministeries van I&W, LNV en EZK stellen daarvoor de komende tien jaar 55 miljoen euro beschikbaar.

Kokerwormen op een bodemmonster.

Meer kennis over de Noordzee gevraagd

Onze geliefde Noordzee gaat de komende jaren veranderen als gevolg van ons veranderende gebruik. Om zicht te krijgen op de betekenis van die veranderingen blijkt er extra kennis nodig. Partijen in het Noordzeeoverleg vragen daarom om onderzoek naar de ecologische draagkracht van het Noordzeesysteem, en naar de effecten van verschillende gebruiksclaims op het systeem. Om antwoord te geven op die vragen wordt er aanvullend wetenschappelijk onderzoek gestart, bovenop al bestaande wetenschappelijke studies.

Dit extra onderzoek bestaat uit vier pijlers: Monitoring-Onderzoek-Natuurversterking-Soortenbescherming, afgekort als het MONS-programma. Het gebeurt op initiatief van het Noordzeeoverleg, waar uitvoering wordt gegeven aan het Noordzeeakkoord, en waarbij heel veel verschillende partijen betrokken zijn.

Governance op orde

Henk Merkus, die namens het ministerie van I&W betrokken is bij het coördineren van kennis over de Noordzee, werkte mee aan het tot stand komen van het MONS-programma. Hij legt uit hoe de opstelling van dit programma in grote lijnen was georganiseerd.

“Er was een MONS-programmaoverleg opgericht, als gedelegeerd opdrachtgever namens het Noordzeeoverleg. Daarnaast was er een MONS-expertgroep, die juist als opdrachtnemer fungeerde. Overigens hebben zowel de partijen van het Noordzeeoverleg als de leden van de KNAW Klankbordgroep voor de Noordzee aan beide groepen deelgenomen, waarmee ze richting hebben gegeven aan zowel het opdrachtgeversperspectief als aan de opdrachtnemersrol.”

Op 8 september 2021 heeft het Noordzeeoverleg het MONS-programma vastgesteld. Daarmee ligt er een eerste

uitwerking van het onderzoek dat de komende 10 jaar zal worden uitgevoerd. Henk Merkus: “Nu de governance is geregeld, kan het echte werk beginnen. Dankzij de inzet van veel deskundigen zijn in de afgelopen maanden 141 inhoudelijke projectvoorstellen opgesteld, waarbij in het MONS-programma een prioritering van projectvoorstellen is aangebracht.”

Onderzoeksthema's

En, wat staat er in die projectvoorstellen? Wat kunnen we verwachten? Henk Merkus vertelt dat het inhoudelijke programma neerkomt op het versterken van de ecologische kennis ter ondersteuning van de drie transities: natuurherstel, voedsel- en energieproductie. “Er wordt niet alleen meer toegepast onderzoek uitgevoerd naar de draagkracht van de Noordzee bij veranderend gebruik, maar er wordt ook meer onderzoek gedaan hoe de feitelijke kennisbasis kan worden versterkt. Het

“Nu de governance is geregeld, kan het echte werk beginnen. Dankzij de inzet van veel deskundigen zijn in de afgelopen maanden 141 inhoudelijke projectvoorstellen opgesteld, waarbij in het MONS-programma een prioritering van projectvoorstellen is aangebracht.”

Sorteren van vis tijdens een veldmeting.

MONS-programma moet zorgen voor meer basiskennis over het functioneren van de Noordzee.”

Daarbij valt te denken aan meer kennis over fytoplankton en zoöplankton. Ook de basisgegevens over diersoorten in de Noordzee moeten worden versterkt, waarbij er aandacht uitgaat naar zeezoogdieren, vissen en bentische soorten. En onderzoek waar en wanneer bepaalde vogelsoorten foerageren.

Natuurherstel en menselijke impact

Verder gaat MONS zich richten op onderzoek naar het herstel van de natuur en het versterken van de soortenbescherming. Daartoe worden habitatmodellen voor zeezoogdieren opgesteld. Verder gaat er aandacht uit naar onderzoek naar de ecologische effecten van de ontwikkeling van windenergie op zee. Ook wordt er onderzoek gedaan naar de effecten van gebiedssluitingen

op beviste bestanden. Daarnaast wordt onderzoek gestart naar de effecten van klimaatverandering op ecosystemen, waarbij het gaat om de effecten van opwarming en verzuring. Er komt bovendien onderzoek naar de cumulatieve effecten van menselijk handelen. Voor de visserijsector worden de economische effecten van gebiedssluitingen op de visserijsector onderzocht. Hoe verder? In de komende periode zal de IDON-redactie regelmatig aandacht geven aan de voortgang van het MONS-programma en verder ingaan op de verschillende onderzoeken. Met andere woorden: *wordt vervolgd.* ≈